

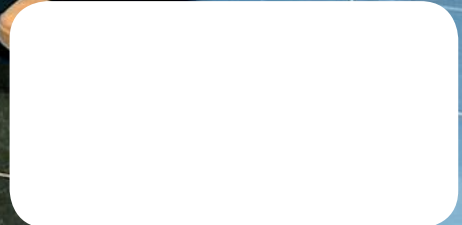
IZ SVETA TIŠINE

Letnik XLVI, št. 5 | maj 2026 | ISSN 1318-1394

**Udeležba na konferenci
in skupščini EFHOH 2026**

**Gledališka delavnica gluhih
in naglušnih – Kranjska Gora**

Izdajatelj:

Zveza društev gluhih in naglušnih

Slovenije | Drenikova 24,

Ljubljana | T: 01 500 15 00 |

i: www.zveza-gns.si

Urednik: Aleksandar Talijan |

Uredniški odbor: Valerija Škof,

Saša Letonja, Maja Vilar,

Aleksandra Rijavec | **Jezikovni**

pregled/lektorica: Mateja Goršič

| **Oblikovanje in prelom:**

Artmedia | **Tisk:** Tiskarna DTP |

Izdaja v nakladi 3.700 izvodov

Uredništvo si pridržuje pravice do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljajanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorski možnosti. V posameznih primerih mnenja posameznikov ne izražajo mnenja in stališč uredništva in ZDGNS.

Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Anonimnih ali žaljivih prispevkov ne objavljamo. Ponatis celote ali posameznih delov glasila je dovoljen le s pisnim privoljenjem.

Glasilo je brezplačno in v javnem interesu. Na podlagi 8. točke 42. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 104/2024) ni zavezano plačilu DDV-ja.

V tokratni številki glasila Iz sveta tišine delimo številne zgodbe in aktivnosti, ki so v prejšnjem mesecu zaznamovale delo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Gre za raznolike vsebine, ki segajo od razvoja storitev in dostopnosti do kulture, jezika in vsakdanjega življenja oseb z izgubo sluha.

Veliko pozornosti smo namenili dostopnosti in izboljšavam, ki uporabnikom omogočajo lažji stik s storitvami in informacijami. Med njimi izpostavljamo Reha center Sluh ter dan odprtih vrat, kjer so obiskovalci lahko preizkusili tehnične pripomočke, opravili meritve sluha in dobili vpogled v nove možnosti podpore.

Pomemben del našega dela ostaja tudi razvoj slovenskega znakovnega jezika. Nadaljujemo s posodabljanjem vsebin, urejanjem zgodovinskih pregledov in širjenjem dostopnih gradiv, ki pomagajo ohranjati jezik ter ga približati širši uporabi. Med pomembnimi koraki izpostavljamo tudi prenos platforme Prispevaj kretnjo na ZDGNS ter sodelovanje pri razvoju korpusa kretenj na različnih strokovnih področjih, kar bo dolgoročno prispevalo k bogatejšemu znakovnemu jeziku.

Tudi kulturno in družbeno področje ostaja zelo aktivno. Dostopne gledališke predstave, plesne delavnice in sodelovanje v evropskih projektih kažejo, kako pomembno je, da imajo osebe z izgubo sluha možnost sodelovati v širšem družbenem in kulturnem prostoru na enakovreden način.

Vse aktivnosti povezuje skupna misel, da dostopnost ni enkratna rešitev, ampak proces, ki se gradi skozi delo, sodelovanje in vsakdanje izkušnje. Vsak korak prispeva k bolj vključujoči družbi, kjer je komunikacija bližje vsem.

Aleksandar Talijan

Foto na naslovnici:

Darja Pajk, članica odbora EFHOH in Aleksandar Talijan, predstavnik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije na letni generalni skupščini EFHOH 2026

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) in Ministrstvo za kulturo.

Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Kazalo

4 S sekretarjeve mize

Aktualno

9 Udeležba na konferenci in skupščini EFHOH 2026: evropske usmeritve in priložnosti za Slovenijo

Šport

12 Izvedeni projekti programa Šport gluhih v letu 2025

Kultura

19 Izvedeni projekti programa Kultura gluhih v letu 2025

24 Gledališka delavnica gluhih in naglušnih – Kranjska Gora

25 Ples dialoga: vključujoča plesna izkušnja ob svetovnem dnevu plesa

27 Dostopno gledališče: »Za narodov blagor« v slovenskem znakovnem jeziku

Iz naših društev

28 Izlet po Savinjski regiji

29 Najmanjša picerija, največja zgodba: Bistro Pajca

31 Rekreativna v Osnovni šoli Šmartno ob Paki

32 Strokovni pogovor z Anito Kastelic

33 Velenje – mesto zdravja

34 Velikonočno ustvarjanje

S sekretarjeve mize

Reha center Sluh ZDGNS
Dan odprtih vrat

RehaCenter Sluh

Reha center Sluh ZDGNS je posodobil prostore za tehnične pripomočke, uredil meritve sluha in javnosti ob dnevu odprtih vrat ponudil izobraževanja, ogled prostorov, preizkus tehničnih pripomočkov in meritve sluha. S podobnimi aktivnostmi se bo nadaljevalo tudi v prihodnje.

Časovnica Zgodovine ZDGNS in skupnosti gluhih na slovenskem na spletni strani ZDGNS

Na spletni strani ZDGNS smo posodobili zgodovinsko časovnico z vsemi ključnimi večjimi dogodki, ki so povezani z delovanjem in organizirano skupnostjo gluhih in naglušnih na slovenskem. Po posodobljeni časovnici znakovnega jezika, smo posodobili še časovnico zgodovinskih dejstev in dogodkov. Vabljeni k ogledu, v kolikor smo kaj spregledali ali napačno zapisali, bomo veseli vaših opomnikov.

»Za narodov blagor« v znakovnem jeziku

Ob 150-letnici rojstva Ivana Cankarja je bila v Slovenskem narodnem gledališču Drama Ljubljana uprizorjena njegova znamenita drama Za narodov blagor, ki sta jo pretolmačila tudi dva tolmača. S tem smo ponovno približali gledališče gluhih osebam

ter podprli aktivnosti ob okrogli obletnici rojstva našega pisatelja.

Aktivna Kranjska Gora 2026

Letos smo organizirali 4 termine za osebe z izgubo sluha v počitniških kapacitetah v Kranjski Gori ter s tem najšibkejšim ponudili oddih, rehabilitacijo in tudi posebno animacijo za aktivno preživljanje prostega časa.

Učni listi Tinitus

Po razglasitvi Vlade RS za dan tinitusa smo pripravili posebne učne liste za osnovno in srednjo šolo ter s tem ponudili vsem učiteljem možnost ozaveščanja svojih otrok o hrupu in tinitusu. Žal je tinitus vedno bolj v porastu zaradi zelo hrupnega okolja, v katerem živimo, zato je prav, da že med mladimi ozaveščamo o negativnih vplivih hrupa na zdravje in morebiten pojav tinitusa.

Svetovni dan plesa v znakovnem jeziku Telo v dialogu – ples za vse

Svetovni dan plesa smo obeležili s posebno plesno delavnico in nastopom

gluhih in naglušnih v prostorih Moderne galerije v Ljubljani ter s tem na poseben način obeležili tudi ples in pomen plesa in izraznosti skozi ples tudi za osebe z izgubo sluha.

Zloženko ZDGNS – Inštitut za slovenski znakovni jezik

Razvoj znakovnega jezika narekuje posodobitev in reorganizacijo dela na področju razvoja znakovnega jezika. S tem namenom smo

preoblikovali delo Inštituta ter za ta namen tudi izdali posebno zloženko o inštitutu. Zloženko predstavlja novo vizijo dela in razvoja na tem področju.

Spletna stran Prispevajkretnjo.si prenesena na ZDGNS

Zahvaljujemo se Družbi Mastercard za velikodušno donacijo, in sicer se je na ZDGNS prenesla posebej izdelana spletna stran Prispevajkretnjo.si,

prispevajkretnjo.si

s katero ozaveščamo in iščemo podporo pri razvoju besedišča v slovenskem znakovnem jeziku.

Skupina za razvoj SZJ razvija korpus kretenj za različna področja

Izredno smo veseli interesa številnih organizacij, ki spodbujajo razvoj korpusa kretenj za različna področja. Tako sodelujemo z različnimi organizacijami in posamezniki na področjih gospodarstva, financ, znanosti, športa, turizma in drugih področij, kjer se razvijajo najpogostejši izrazi v slovenskem jeziku, sedaj še v znakovnem jeziku.

Svetovni in slovenski dan knjige tudi v SZJ

ZDGNS izdaja vsako leto večje število knjig prilagojenih v SZJ in s podporo Ministrstva za kulturo s tem tudi nadaljujemo. Dotikamo se mladinske literature, literature za odrasle in literature za posebna področja kot je na primer duševno zdravje. Vabljeni, da si na spletni strani ogledate nabor literature in si naročite kakšen izvod.

Revizija neodvisnega revizorja na ZDGNS, nadzorni in upravni odbor ZDGNS

Veseli smo, da je revizija neodvisnega revizorja zaključena s pozitivnim poročilom, tako da smo lahko na

Inštitut

za slovenski znakovni jezik

podlagi tega tudi pripravili vse postopke za sklic redne skupščine ZDGNS.

Gledališka delavnica gluhih in naglušnih

Vsako leto ZDGNS organizira gledališko delavnico za gluhe in naglušne z namenom krepitev in opolnomočenja umetniškega izražanja. Veseli nas visoka udeležba, kar napoveduje zanimive gledališke stvaritve v prihodnje.

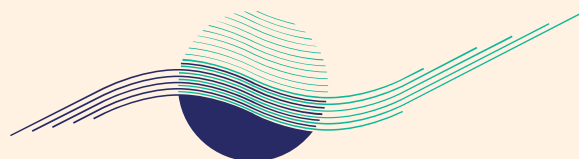
Pobuda ZDGNS in predlog Varuhinje za človekove pravice na Vlado RS

**VARUH
ČLOVEKOVIH
PRAVIC**

Zahvaljujemo se Varuhinji človekovih pravic, ki je na Vladi RS sprožila kompetenčni spor med MDDSZEM in MK glede sistemske skrbi za razvoj SZJ. Želimo si vsi skupaj, da se čim prej uredi sistemska skrb za financiranje razvoja SZJ.

DGN Posavja Krško prejemnik priznanja Andragoškega centra Slovenije

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

Iskreno čestitamo društvu za prepoznavnost za svoje delo na področju izobraževanja odraslih in za prejem posebnega priznanja ACS za delovanje na področju izobraževanja odraslih. Vloga društev se spreminja, ostaja pa temelj poslanstva in to je osredotočenost na potrebo posameznika z izgubo sluha.

Skupščina EFHOH

Udeležili smo se skupščine EFHOH, ki je potekala letos v Bruslju. Poleg skupščine je potekala tudi konferenca na temo dostopnosti. Dostopnost je ključnega pomena za vključevanje in rehabilitacijo ter izobraževanje vseh oseb z izgubo sluha.

EU Projekt Vozniki

ZDGNS je partnerica v EU projektu z nekaterimi drugimi državami na področju varnosti na cesti. Udeležili smo se predzadnjega skupnega sestanka v živo v Romuniji in sedaj nas čaka sklepno srečanje, ki bo jeseni v Ljubljani.

Zvočni objemi na ZDGNS za osebe s tinitusom

ZDGNS je bila gostiteljica posebnih delavnic zvočnih objemov za osebe s tinitusom. Gre za pilotno raziskovalni projekt ustavljanja učinkov prijetnih zvočnih objemov za osebe s tinitusom.

Delovna skupina na ZRSŠ za prenovo učnega načrta za SZJ v OŠ

Predstavniki ZDGNS aktivno sodelujejo na strokovnih sestankih in pogovorih glede prenove učnega načrta za SZJ v OŠ.

Video spoti o tinitusu in hrupu na RTV Slovenija

Produkcija ZDGNS o spotih se brezplačno oglašujejo na TV Slovenija, za kar smo zelo hvaležni. Prispevajo k ozaveščanju o pomembnosti omejevanja hrupa na zdravje ljudi.

Mesečno video poročilo Predsednika ZDGNS

Poleg rednega obveščanja o delu ZDGNS skozi organe ZDGNS, medijev ZDGNS in tudi glasila Iz sveta tišine, bo lahko javnost po novem spremljala tudi video nagovor predsednika ZDGNS, ki bo podal tudi svoje poročilo o opravljenih aktivnostih ZDGNS preteklega meseca v video zapisu z znakovnim jezikom in besedilom. Prispevek bo objavljen na spletni strani ZDGNS kot medijih ZDGNS.

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je na voljo tudi kot brezplačna mobilna aplikacija.

✓ Iskalnik

Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah.

✓ Govor

Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora.

✓ Kategorije

Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljičah, mednarodnih kretnjah in učnih primerih.

✓ Kviz

Opravljanje kvizov za utrditev znanja pisane besede in znakovnega jezika.

✓ QR

Čitalec QR-kod za ogled videoposnetkov SZJ.

✓ Gluoslepi

Prilagoditev kontrasta in velikosti pisave za gluhoslepe.

Udeležba na konferenci in skupščini EFHOH 2026: evropske usmeritve in priložnosti za Slovenijo

Med 17. in 19. aprilom 2026 se je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije udeležila letne konference in redne skupščine European Federation of Hard of Hearing People (EFHOH), ki je potekala v Bruslju. Dogodek je združil predstavnike organizacij, strokovnjake in odločevalce s področja vključevanja naglušnih oseb.

Osrednja tema konference je bila prenos evropskih politik v prakso. Predstavljeni so bili ključni poudarki izvajanja Strategije Evropske unije za pravice invalidov 2021–2030, pri čemer je bilo izpostavljeno, da kljub napredku na zakonodajni ravni ostajajo izzivi pri njenem uresničevanju v državah članicah. Poseben poudarek je bil na dostopnosti komunikacije in storitev kot temelju enakopravne vključenosti.

Veliko razprav je bilo namenjenih tudi Evropskemu aktu o dostopnosti, ki izboljšuje dostop do digitalnih storitev, medijev in komunikacijskih kanalov. Udeleženci so poudarili, da tehnološki razvoj prinaša nove možnosti, vendar zahteva tudi aktivno sodelovanje vseh deležnikov. Dotaknili so se tudi izobraževanja in zaposlovanja, kjer so prilagoditve ključne za enake možnosti, ter pomena ozaveščanja delodajalcev in družbe.

Razprave so bile usmerjene tudi v sistemsko vključevanje naglušnih oseb v družbo. Poudarjeno je bilo, da so potrebne celostne rešitve ter več opolnomočenja, zlasti vključevanje mladih in žensk v procese odločanja. Med pomembnejšimi temami je bila tudi pobuda za oblikovanje posebne evropske strategije na področju izgube sluha.

V okviru konference je potekala delavnica o prihodnjem razvoju strategij, kjer so udeleženci oblikovali predloge za nadaljnje ukrepe in izpostavili pomen sodelovanja med državami in organizacijami.

Drugi dan je potekala redna skupščina EFHOH, na kateri so bila potrjena letna, fi-

nančna in revizijska poročila za leto 2025. Predstavljene so bile projektne aktivnosti, sprejet pa je bil tudi akcijski načrt za leto 2026 ter strategija EFHOH za obdobje 2026–2030. Potrjena sta bila tudi proračuna za leti 2026 in 2027. Za gostiteljico skupščine leta 2027 je bil izbran Stockholm.

Udeležba na dogodku predstavlja pomemben vpogled v evropske smernice na področju naglušnosti ter priložnost za prenos dobrih praks v slovensko okolje.

Slovar SZJ na družbenem omrežju

Slovar slovenskega znakovnega jezika ima aktivno stran na družbenem omrežju Facebook, kjer si lahko ogledate nove kretnje, ki nastajajo in jih razvijajo v skupini za razvoj slovenskega znakovnega jezika, ki deluje na Inštitutu za razvoj SZJ pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije. Najdete nas na spletni povezavi www.facebook.com/szjsi.

Izvedeni projekti programa

Šport gluhih v letu 2025

Mednarodni projekti (delno sofinancirani s FIHO):

Deaflympics Tokio 2025, Letne olimpijske igre gluhih, Tokio, Japonska, 15. do 26. novembra 2025

Poročilo povzema udeležbo slovenske delegacije na 25. poletnih olimpijskih igrah gluhih (Deaflympics), ki so potekale v Tokiu na Japonskem od 15. do 26. novembra 2025. Slovenija je sodelovala z majhno, a motivirano ekipo, ki je dosegla zgodovinske uspehe. Igre so bile prve Deaflympics na Japonskem in so vključevale 21 športov z udeležbo več kot 80 držav.

Slovenija je na igrah nastopala s 7 atleti, ki so tekmovali v treh športnih panogah. Seznam udeležencev:

- ▶ Alessandro Ambrožič (moški, roj. 2010) – plavanje
- ▶ Iris Breganski (ženska, roj. 2001) – atletika (heptatlon, skok v višino)

- ▶ Tadej Enci (moški, roj. 1994) – atletika (400 m in 400 m z ovirami)
- ▶ Leja Glojnarič (ženska, roj. 2002) – atletika (skok v višino, tek 100 m z ovirami, heptatlon)
- ▶ Viktorija Horvat (ženska, roj. 2001) – atletika (maraton)
- ▶ Marino Kegl (moški, roj. 1995) – tenis
- ▶ Isabela Mord (ženska, roj. 2008) – atletika (tek 100 m in 200 m, met diska)

Slovenija je na teh igrah osvojila 3 bronaste medalje, kar predstavlja tudi zgodovinski uspeh za slovenski gluhi šport. Država se je uvrstila na 46. mesto na lestvici medalj med več kot 80 udeleženkami.

Atletika:

Slovenija je že v prvih dneh tekmovanja dosegla izjemen uspeh:

- ▶ Bronasta medalja – Leja Glojnarič, skok v višino, 1.67 m

- ▶ Bronasta medalja — Leja Glojnarič, 100 m z ovirami, čas: 15.13 s,
- ▶ Bronasta medalja — Leja Glojnarič, sedmerboj, 4595 točk
- ▶ 5. mesto, 200 m hrbtno, 2:14,68
- ▶ 9. mesto, 100 m hrbtno, 1:02.30
- ▶ 19. mesto, 100 m prosto, 56.53
- ▶ 21. mesto, 50 m prosto, 25.36
- ▶ 33. mesto, 50 m delfin, 28.82

Uspeh Leje so dopolnili še drugi atleti:

- ▶ 4. mesto, skok v višino, 1.64 m – Iris Breganski
- ▶ 4. mesto, sedmerboj, 4545 točk – Iris Breganski
- ▶ 6. mesto, tek na 400 m, 49.61 s – Tadej Enci
- ▶ 8. mesto, maraton, 3:13:05 – Viktorija Horvat
- ▶ 10. mesto, met diska, 29.02 m – Isabela Mord
- ▶ 13. mesto, tek na 100 m, 13.14 s – Isabela Mord
- ▶ 14. mesto, tek na 200 m, 27.12 s – Isabela Mord
- ▶ DNF – tek na 400 m z ovirami – Tadej Enci (zaradi vročine odstopil pri tretji oviri)

Evropsko prvenstvo gluhih v šahu – ekipno, Trogir, Hrvaška, 5. do 13. aprila 2025

V standardnem šahu so se izkazali v postavi Bruno Glas, Pavel Radež, Andrej Štrucl in Miha Petelin, glede na to, da nismo imeli rezerve, so nastopali v vseh treh disciplinah. V standardnem šahu je nastopalo 10 ekip po Bergerjevem sistemu – vsak z vsakim 9 kol, smo dosegli eno zmago, dva remija in šest porazov. Lahko smo zadovoljni, da smo bili ekipa z najnižjim ratingom, z doseženim 8-im mestom. Posebej sta se izkazala Bruno Glas in Pavel Radež, z bistveno močnejšim igralcem po ratingu sta se enakovredno borila, kar dokazuje njun osvojeni rating tekom turnirja. Oba sodita med prve tri igralce celega turnirja po pridobljenem ratingu. Bruno je pridobil 170,4, Pavel pa 107,0 točk. Andrej pa je v okviru njegovih možnosti pridobil 4 pike ratinga. Miha Petelin – zadovoljni z njegovo prikazano igro in trudom, glede na to, da je to njegovo prvo tekmovanje s tako opremo (pisanje partij in igranje na elektronski plošči), je imel predvsem nekaj

Tenis

Marino Kegl se je kot tretji nosilec olimpijskega teniškega turnirja uvrstil na 4. mesto po porazu z Avstrijcem Mariom Karglom pri 6,2, 6 : 4. Kljub temu je obdržal tretje mesto na svetovni lestvici gluhih tenisačev.

Plavanje

Alessandro Ambrožič je tekmoval v petih disciplinah, kjer je dosegel naslednje rezultate:

težav in je bil edini med več kot 50 igralci brez ratinga.

Evropsko prvenstvo gluhih v futsalu 2026 – kvalifikacije, 28. februar do 2. marec 2025, Gliwice, Poljska

Slovenija – Poljska 6 : 3 (4 : 0)

Prvo tekmo s Poljaki so odigrali odlično v obrambi, katero so trenirali, vendar so prejeli zadetke s prekinitv, ki jih žal zaradi pomanjkanja treningov niso mogli natrenirati. Med prvo in drugo tekmo so imeli zgolj 11 ur časa za počitek in regeneracijo, kar se je pokazalo, da je to premalo časa, da bi lahko dosegli ugodnejši rezultat na drugi tekmi.

Slovenija – Bolgarija 2 : 6 (1 : 2)

V drugi tekmi prvih 10 min odličnih, zgodnje vodstvo in kopica zapravljenih priložnosti, nato je od 15. minute dalje sledil padec igre, pa tudi taktično niso izpolnjevali navodil. Na koncu zaslužen poraz.

Slovenija – Norveška 1 : 3 (0 : 1)

V tretji tekmi so igrali brez Benjamina Krajačiča, ki se poškodoval na drugi tekmi. Po mnenju trenerja so odigrali najboljšo tekmo v tem ciklusu, vendar jih je v tej tekmi res zapustila sreča, ki bi si jo fantje vsekakor zaslužili.

Na koncu trener pohvali fante za prizadevnost in odnos, ki so ga pokazali v 4 mesecih priprav. Zato jim iz srca čestita, ker verjame, da so iztisnili maksimum.

Slovenia Deaf Tennis Open 2025, 8. do 11. maj 2025, Murska Sobota, Slovenija

V Tenis centru Murska Sobota je od 8. do 11. maja potekal 2. mednarodni teniški turnir gluhih Slovenia Deaf Tennis Open 2025, ki je postavil nova merila kakovosti. S 37 igralci iz 14 držav in treh celin ter 7 moškimi in 6 ženskami iz top 10 svetovne lestvice gluhih je bil to najmočnejši turnir doslej.

Domači igralec Marino Kegl (3. na svetu) je osvojil bronasto medaljo v moški posamezni konkurenci. V polfinalu ga je ustavil kasnejši zmagovallec, Čeh Jaroslav Šmedek (1. na svetu), ki je v finalu slavil brez boja po predaji Italijana Carrette zaradi poškodbe.

V dvojicah sta Marino in njegov polfinalni tekmelec Carretta združila moči in prikazala

vrhunski tenis. Najprej sta suvereno premagala hrvaško in francosko dvojico, v finalu pa sta se pomerila s favorizirano francosko navezo Grave-Laurent. V napetem in izenačenem finalu je odločal t. i. »super tie-break«. Po pravem trilerju sta Marino Kegl in Marco Caretta slavila s 6 : 4, 4 : 6, 14 : 12.

Med ženskami je slavila Heike Albrecht Schröder (NEM) pri posameznikah, v dvojicah pa skupaj z Grkinjo Alexis Routsis.

Turnir je bil sofinanciran s strani Mestne občine Murska Sobota v znesku 2.500,00 EUR. EDSO seminar za ženske v športu, 1. do 4. maj 2025, Istanbul, Turčija

Evropska organizacija za šport gluhih (EDSO) je od 1. do 4. maja 2025 v Istanbulu organizirala mednarodno delavnico za ženske voditeljice v športu gluhih z naslovom "Women's Leadership in Sports – Deaf Women Workshop". Dogodek je potekal v sodelovanju s turško zvezo za šport gluhih in je bil del širše pobude EDSO za večjo enakopravnost spolov ter vidnost gluhih žensk na vodstvenih položajih v evropskem športu gluhih. Dogodka se je udeležilo več kot 40 udeleženk in predavateljic iz 20 držav Evrope.

Jelena Bolšedonova je bila na delavnici predstavnica ŠZGS, medtem je druga predstavnica Valerija Škof ostala doma iz zdravstvenih razlogov. Sabina Hmelina je bila kot del ženske komisije EDSO vključena v organizacijo tega dogodka.

Izredni kongres EDSO, 15. avgust 2025, Hannover, Nemčija

V nemškem Hannovru, je 15. avgusta 2025 potekal izredni kongres Evropske športne organizacije gluhih (EDSO), ki je združil predstavnike nacionalnih športnih zvez gluhih iz celotne Evrope. Dogodek je bil ključen za razpravo o prihodnosti športa gluhih, organizaciji tekmovanj in krepitvi vključenosti gluhih športnikov v evropskem in svetovnem prostoru.

Redni volilni kongres ICSD, 28. do 30. november 2025, Tokio, Japonska

52. redni kongres ICSD je potekal v Tokiu z udeležbo delegatov iz 64 držav članic in 4 pridruženih organizacij. Slovenijo sta zastopali predsednica ŠZGS Sabina Hmelina in sekretar Anton Petrič.

Ključne odločitve in dogodki:

- ▶ Sprejem novih polnopravnih članic: Azerbajdžan, Bahrajn, Moldavija, Liberija in Tadžikistan.
- ▶ Podelitev častnega članstva Isabelle Malaurie (Francija) in posthumno Ralphu Fernandezu (ZDA).
- ▶ Potrditev selitve sedeža ICSD iz Lausanne v Budimpešto (Madžarska) za 10 let.
- ▶ Izbor Aten (Grčija) za gostiteljico poletnih Deaflympics 2029 (33 : 31 glasov proti Zagrebu).
- ▶ Volitve izvršnega odbora ICSD (mandat 2025–2029):
  - ▶ Predsednik: dr. Adam Kosa (Madžarska)
  - ▶ Podpredsednik: Yutaka Osugi (Japonska)
  - ▶ Člani: Jun Zhang (Kitajska), Mark Kusiak (Kanada), Jari Malkamaki (Finska), Katrin Neudolt (Avstrija – predsednica komisije za športnike)

Kongres je bil vsebinsko bogat, dobro organiziran in je prinesel pomembne odločitve za prihodnji razvoj športa gluhih. Slovenska delegacija je aktivno sodelovala.

Projekti državnih prvenstev (financirani s FIHO):

Športna zveza gluhih Slovenije je do 18. oktobra 2025 izvedla državna prvenstva gluhih po tekmovalnem koledarju, potrjenem na seji Predsedstva SZGS (glej tabelo)

MDGN Velenje je bil v koledarju DP gluhih za leto 2025 predviden za organizacijo DP gluhih v košarki 3 x 3, za katerega tri dni pred dogodkom ni bilo nobenih pisnih prijav in je bilo zato odpovedano.

Športna panoga	Datum realizacije	Izvajalec in lokacija
ŠAH – posamično in ekipno Tehnični delegat: Anton Petrič Tekmovalcev: 16 šahistov in 6 ekip	15. 02. 2025	DOZIS Dolenjske in Bele Krajine, Gostilna Štefan, Mali Slatnik
BADMINTON M/Ž Tehnični delegat: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 6 moških in 9 žensk	19. 04. 2025	DGN Podravja Maribor Športna dvorana Kungota, Zgornja Kungota
BOWLING – posamično/dvojice Tehnični delegat: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 38 moških in 8 žensk	15. 03. 2025	MDG Ljubljana, BK 300, Ljubljana
ODBOJKA M/Ž 3+3 Odpovedano zaradi premajhnega števila prijav	05. 04. 2025	DGN Južne Primorske Športna dvorana Livade
BOWLING – trojice Tehnični delegat: Sabina Hmelina Tekmovalci: 8 moških in 2 ženski trojici	24. 05. 2025	DGN Ljubljana, BK 300, Ljubljana
BALINANJE – moške dvojice Tehnični delegat: Anton Petrič Tekmovalcev: 11 moških dvojic	28. 06. 2025	MDGN Slovenske Konjice, Balinarsko športno društvo Rogaška Crystal
BALINANJE – posamično Tehnični delegat: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 22 moških in 15 žensk	07. 06. 2025	DGN Severne Primorske Nova Gorica, Športni park Nova Gorica in Gasilski dom Šempeter
ŠPORTNI RIBOLOV Tehnični delegat: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 27 ribičev in 6 ekip	14. 06. 2024	DGN Pomurja Murska Sobota, Petišovsko jezero pri Lendavi
ODBOJKA NA MIVKI M/Ž Tehnični delegat: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 8 moških in 8 žensk	30. 08. 2025	DGN Posavja Krško Športni park Kostanjevica na Krki
BALINANJE – ekipno Tehnični delegat: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 7 moških in 4 ženske ekipe	06. 09. 2024	AURIS Kranj-MDGN za Gorenjsko, BŠD Trate Škofja Loka
ORIENTACIJSKI TEK M/Ž Tehnični delegat: Jelena Bolšedonova Tekmovalcev: 12 moških in 6 žensk	21. 06. 2025	DOOS celjske regije, Podvin pri Polzeli
PIKADO M/Ž Tehnični delegat: Anton Petrič Tekmovalcev: 20 ekip, 56 moških in 24 žensk	18. 10. 2025	MDG Ljubljana, Gasilski dom Mala Ligojna, Vrhnika
KOŠARKA 3 x 3 Tehnični delegat: Anton Petrič Odpovedano zaradi neodzivnosti	25. 10. 2025	MDGN Velenje, Športna dvorana Mozirje
FUTSAL liga	Med letom je bil le jesenski del lige	4 društva: AURIS Kranj, DGN Ljubljana, MDGN Velenje in DGN Podravja Maribor

DGN Južne Primorske je pripravilo vse za izvedbo državnega prvenstva gluhih v dvoranski odbojki, pa žal ni bilo dovolj interesa iz društev za njihovo udeležbo na tem prvenstvu.

Futsal liga gluhih je bila izvedena samo v jesenskem delu, ker so bili spomladi nogometaši na pripravah in udeležbi na kvalifikacijskem turnirju za uvrstitev na Evropsko prvenstvo gluhih v futsalu, ki je bil v Gliwicach na Poljskem.

Ostali športni dogodki:

Gluhi športniki – nosilci olimpijskih medalj med prejemniki Bloudkovih nagrad

Na Brdu pri Kranju se je 9. junija 2025 v zgodovino slovenskega športa zapisala nova stran.

Prvič so najvišja državna športna priznanja – Bloudkove nagrade – prejeli tudi gluhi športniki, ki so v preteklosti osvajali medalje na olimpijadah gluhih, a doslej ostajali brez uradnega državnega priznanja. Novela Zakona o Bloudkovih priznanjih je omogočila, da z državnim spoštovanjem nagradimo tudi tiste, ki so svet premikali brez besed – a z neomajno voljo, predanostjo in jeklenim duhom. Med nagrajenci so posamezniki in ekipe, ki so s svojimi uspehi navdihovali skupnost gluhih in širili prepoznavnost športa.

Ustanovna skupščina nove Športne zveze gluhih Slovenije

V torek, 13. maja 2025, je v prostorih Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije na Drenikovi ulici 24 v Ljubljani potekala zgodovinska ustanovna skupščina nove Športne zveze gluhih Slovenije (ŠZGS). Dogodek predstavlja pomemben mejnik v razvoju športa za osebe z izgubo sluha v Sloveniji, saj je bila s sprejemom statuta formalno ustanovljena samostojna in strokovno usmerjena organizacija, ki bo delovala kot krovna nacionalna zveza na področju športa gluhih.

Skupščine so se udeležili delegati osmih ustanovnih društev iz vse Slovenije: DGN Podravja Maribor, DOOS celjske regije, MDGN Slovenske Konjice, MDG Ljubljana, AURIS Kranj, DGN Južne Primorske, DGN Ljubljana in DGN Posavja Krško.

POGOVORNA SKUPINA ZA OSEBE S TINITUSOM

Tinitus je šumenje, piskanje, ropotanje in ostali različni zvoki, ki jih oseba sliši na enem ali obeh ušesih. Zvoki lahko po določenem času izginejo, lahko pa so stalno prisotni in zato lahko močno vplivajo na kvaliteto življenja (npr. slabši spanec, utrujenost, nezbranost, tesnoba.)

SKUPINA POTEKA:

**VSAK
2. ČETRTEK
V MESECU**

OB 18. URI

**SREČANJA POTEKAJO
PREKO SPLETA
(ZOOM)**

Namen skupine:

- Pogovor
- Izmenjava izkušenj
- Pridobivanje in izmenjava informacij
- Lajšanje težav
- Medsebojna podpora
- Pomoč in sodelovanje

Srečanja vodi
Gregor Jenko, psiholog

UDELEŽBA NA SKUPINI JE BREZPLAČNA.
SKUPINA JE PODPRTA S PODNASLAVLJANJEM.

**V SKUPINO POVABIMO TUDI STROKOVNJAKE, KI
DELUJEJO NA PODROČJU TINITUSA.**

Za več informacij smo vam na voljo na: reha.center@zveza-gns.si

Izvedeni projekti programa Kultura gluhih v letu 2025

Filmski festival

V Kinodvoru v Ljubljani je 8. novembra 2025 potekal 18. filmski festival gluhih, edini v Sloveniji s celotnim filmskim programom v slovenskem znakovnem jeziku. Na festivalu, ki je potekal v soorganizaciji Društva gluhih in naglušnih Ljubljana, Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in Kinodvora, so predstavili šest filmov gluhih avtorjev iz treh društev: DOZIS Dolenjske in Bele Krajine, MDGN Slovenske Konjice ter DGN Ljubljana.

Gledališki festival

V Kulturnem domu Franca Bernika v Domžalah je 29. novembra 2025 potekal gledališki festival gluhih 2025 v organizaciji programa Kultura gluhih ZDGNS. Na odru so se predstavile gledališke skupine iz različnih društev gluhih in naglušnih, ki so s pantomimo, vizualno pripovedjo in izrazno močjo znakovnega jezika

navdušile občinstvo. Festival, ki povezuje generacije in ohranja bogato kulturo gluhih, je tudi dokazal, kako močan izrazni medij je gledališče v popolni tišini.

Tihe stopinje ZDGNS so začele z dinamično vizualno predstavo 100 m sprint – ženske, ki jo je ustvarila Jelena Bolšedonova. Sledili so člani MDGN občin Slovenske Konjice in Zreče z dvema živahnima igrama – najprej Tesar in njegov vajenec, polno komičnih zapletov, nato pa še hudomušno prigodo Gospoda in duh. Iz DGN Ljubljana je na oder prišla igriva predstava V glavi mladosti, ki je spomnila, da je mladost predvsem stanje duha. Svojo zgodbo sta pripovedovala tudi DGN Severne Primorske s predstavo Čakalnica, polno humorja iz vsakdanjih situacij pri zdravniku, ter Tihe stopinje ZDGNS še z nežno, poetično točko Krog življenja. Za zaključek programa je DGN Južne Primorske

predstavilo pantomimo *Dežnik v vetru*, v izvedbi Nela Delošta.

Festival izrazne mimike in pantomime

Festival izrazne mimike in pantomime je bil zaradi raznolikosti in pestrosti združen z gledališkim festivalom gluhih 29. novembra 2025.

Likovna kolonija gluhih in naglušnih

V sončnem jesenskem objemu Goriških Brd, natančneje v srcu Nove Gorice, je med 3. in 5. oktobrom 2025 potekala likovna kolonija, namenjena gluhim in naglušnim ustvarjalcem. Dogodek, ki ga je pripravila Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije v soorganizaciji Društva gluhih in naglušnih Severne Primorske, je združil umetnost, skupnost in brezkompromisno izražanje.

Pod geslom »Barve v tišini« je kolonija ponudila prostor, kjer so udeleženci prek črt, madežev

in oblik ustvarjali brez potrebe po besedah – le z vizualno govorico, ki presega meje sluha. Nova Gorica, ki letos deli naziv Evropske prestolnice kulture (EPK 2025) z italijansko Gorico, je bila idealna lokacija za takšen dogodek. Kot del širšega programa GO! 2025, ki poudarja brezmejnost in ustvarjalnost, je kolonija poudarila pomen inkluzivne umetnosti. DGN SP, ki deluje že od leta 1953 in pokriva širšo regijo Severne Primorske, je z dogodkom predstavila del svoje dolgoletne misije: spodbujanje socialne vključenosti, ohranjanje kulturne dediščine in razvoj talentov med gluhih in naglušnimi posamezniki.

Tukaj, v Novi Gorici, so skupaj ustvarili prostor, kjer vsak potez čopiča govori zgodbo – osebno, lokalno in univerzalno. Dogodek je potekal tudi v prijetnih prostorih Društva gluhih in naglušnih Severne Primorske. Kolonija je privabila 15 udeležencev iz cele Slovenije. Po

besedah organizatorjev je bila udeležba izjemna, kljub rahlo deževnemu vremenu, ki je v nedeljo udeležence le še bolj zblížalo v notranjih prostorih.

Likovna razstava gluhih in naglušnih likovnih ustvarjalcev

Vsak od udeležencev likovne kolonije je prispeval po en izdelek za likovno razstavo, ki je bila slovesno odprta 15. novembra 2025 v avli Mestne občine Nova Gorica, kjer so bile razstavljene do 4. decembra 2025. Dela so obsegala širok spekter tehnik: od oljnih slik jesenskega motiva do abstraktnih kompozicij, ki so črpale iz osebnih izkušenj gluhosti. Seveda ni manjkala »obvezna« upodobitev znamenitega solkanskega mostu.

V času, ko se pogosto govori o dostopnosti, je likovna kolonija gluhih v Novi Gorici dokaz, da umetnost ni privilegij sluha, temveč pravica

vsakega posameznika. Kot del širšega gibanja za inkluzijo je dogodek opozoril na potrebo po več takšnih pobudah – ne le na Primorskem, ampak po vsej Sloveniji.

Premiera celovečerne gledališke igre »Bonton skozi čas«

Premiera gledališke igre »Bonton skozi čas«, ki jo je pripravila skupina Tihe stopinje, je potekala v spomin na Boštjana Hrena, člana gluhe skupnosti. Predstava je premierno zaživela okoli 6. junija 2025 ob 4. obletnici vpisa slovenskega znakovnega jezika v ustavo.

Boštjan Hren je s svojo nalezljivo pozitivno energijo močno zaznamoval gluho skupnost. Mnogim je pomagal, tudi v gledališki skupini Tihe stopinje, kjer je s svojo nadarjenostjo navduševal na odru. Njegova goreča strast do igre je bila nalezljiva. Postal je eden izmed temeljnih stebrov skupine, njegova prisotnost pa je

bila neprecenljiva. Za vedno bo ostal v našem spominu kot eden tistih redkih ljudi, ki za seboj pustijo globoko sled.

Predstavo Bonton skozi čas so posvetili njemu, v njegov spomin so predvajali posnetke gledaliških iger, v katerih je nastopal, in se mu s pozicijo poklonili prav na tistem odru, na katerem je vedno blestel.

Foto razstava zgodovine gluhih

Foto razstava ni bila iz tehničnih in organizacijskih razlogov izvedena. Prvotno je bila načrtovana s sodelovanjem z DGN Posavja Krško.

Gledališka in filmska delavnica

V Kranjski Gori je bila od 11. do 13. aprila 2025 organizirana gledališka delavnica gluhih v počitniškem domu v Kranjski Gori pod vodstvom mentorice Lade Orešnik in gostje iz Češke, Věre Sagulové. Delavnice so se udeležili ljubitelji gledališke umetnosti iz šestih društev gluhih in naglušnih, kjer so imeli priložnost poglobiti svoje znanje o gledališču, pantomimi in tehniki Visual Vernacular oziroma na kratko VV.

Za filmsko delavnico ni bilo pogojev za izvedbo.

Mednarodni dan gluhih 2025

Mednarodni dan gluhih 2025 je bil v Sloveniji 13. septembra 2025 obeležen v Kopru. Glavni organizator je bilo Društvo gluhih in naglušnih Južne Primorske skupaj z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Z mednarodnim sloganom so bili »Brez pravic znakovnega jezika ni človekovih pravic« v Kopru posebej izpostavljeni izzivi gluhe skupnosti: dostopnost informacij (TV, urgenca, izobraževanje), zaposlovanje, vključenost v družbo in boj proti diskriminaciji. Dogodek je poudarjal, da je enakopravnost mogoča le z zagotovljenim dostopom do znakovnega jezika – vedno, povsod in za vsakogar.

Dogodek je potekal v Gledališču Koper, združeval pa je gluhe in naglušne iz različnih društev

po Sloveniji. Osrednji namen je bilo praznovanje kulture gluhih, ozaveščanje o pravicah do znakovnega jezika in druženje ter je imel poseben pomen, saj je Društvo gluhih in naglušnih Južne Primorske praznovalo 70. obletnico delovanja. Program je vključeval kulturni program, druženje in verjetno tudi ogled starega mesta Kopra ter obale.

Dan slovenskega znakovnega jezika

Dan slovenskega znakovnega jezika smo počastili z delavnico projekta »Etimološki slovar slovenskega znakovnega jezika« 7. novembra 2025, kjer smo obravnavali poleg starih kretenj SZJ tudi izvor znakovnega jezika, in sicer od kod izvirajo znakovni jeziki v Evropi.

Na začetku je Anton Petrič predstavil zgodovino kretenj po Evropi in svetu ter ponudil zanimiv vpogled v razvoj znakovnih jezikov skozi čas. Nato je Valerija Škof spregovorila o etimologiji kretenj, njihovem pomenu, oblikah, spreminjanju skozi zgodovino, narečnih različicah ter datumu izvora novih kretenj.

Udeleženci so imeli priložnost spoznati bogato dediščino slovenskega znakovnega jezika in njegove povezave z drugimi evropskimi znakovnimi jeziki. Projekt Etimološki slovar slovenskega znakovnega jezika je potekal s podporo Ministrstva za kulturo Republike Slovenije.

Gledališka predstava »Pustolovščine med svetovi«

24. oktobra 2025 v Kulturnem domu Franca Bernika Domžale je bila premiera najnovejše predstave gledališke skupine Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Tihe stopinje, ki že vrsto let ustvarja gledališke uprizoritve v svetu vizualnega gledališča in slovenskega znakovnega jezika. Tokrat so na oder postavili izvorno otroško igro Pustolovščine med svetovi v režiji Lade Orešnik, s katero so povsem napolnili dvorano ter navdušili mlado in odraslo občinstvo.

Predstava popelje gledalce v dva povsem različna svetova – na domačo kmetijo, kjer živijo

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

PREMIERA GLEDALIŠKE IGRE

GLEDALIŠKE SKUPINE ZDGNS - TIHE STOPINJE

PUSTOLOVŠČINE MED SVETOV

PETEK, 24. OKTOBER 2025, OB 18. URI
KULTURNI DOM FRANCA BERNIKA,
DOMŽALE

NASTOPAJO:

BARBARA ČARMAN, ZLATKA PETRAČ, KLARA PAVŠIČ,
JELENA BOLŠEDONOVA, LUCIJA RAMALLO, TINA STREL,
ŠPELA ROTAR, NEL DELOŠTO, NEJC DREKONJA IN
SAŠO LETONJA

DRAMATURGIJA: TINA STREL

SCENOGRAFIJA: JELENA BOLŠEDONOVA

REŽIJA: LADA OREŠNIK

domače živali, ter v skrivnostno, divjo džunglo, kjer vlada drugačen ritem in druge zakonitosti. Igralci so skozi pripoved, gib, izrazno igro ter bogato vizualno postavitev prikazali razlike med obema okoljema in med domačimi ter divjimi živalmi. Otroci so lahko preko zgodbe spoznali, kako živali živijo, kako komunicirajo, katere nevarnosti jih spremljajo ter zakaj je pomembno, da naravo spoštujemo in jo ohranjamo.

Likovna razstava Nikolaja Vogla

Na pobudo likovnega ustvarjalca Nikolaja Vogla je bila organizirana enodnevna delavnica v Mestnem društvu gluhih Ljubljana dne 17. maja 2025. Delavnica je bila namenjena za vse

starosti in tiste, ki bi radi izpopolnili svoje znanje oziroma veščine slikanja. Prijavljeni smo bili gluhi in naglušni člani iz različnih društev, ki smo se zanimali za slikanje.

Nikolaj Vogel je najprej na kratko predstavil teorijo slikarstva. Povedal je o pomembnosti točke ter o kompoziciji, perspektivi, oblikah in barvah, katere so pomembne (rumena, modra in rdeča). Predstavil je tudi zgodovino slikarstva iz leta 1540.

Rezultati izvedbe programa:

Program je združil gluhe ustvarjalce iz vseh društev, omogočil dostopnost širši javnosti in okreplil vidnost kulture gluhih ter SZJ.

Program je v letu 2025 uspešno izpolnil zastavljene cilje, izvedel bogat nabor dostopnih kulturnih dogodkov in delavnic ter prispeval k večji socialni vključenosti, prepoznavnosti kulture gluhih in promociji slovenskega znakovnega jezika v Sloveniji.

Izzivi in priložnosti programa Kultura gluhih 2025

Program Kultura gluhih se sooča z več ključnimi izzivi, ki izhajajo iz njegove narave kot posebnega socialnovarstvenega programa. Najpomembnejši je finančna odvisnost od sredstev FIHO (71.098,76 €), saj v bilanci ni dodatnih prispevkov. Drugi pomemben izziv je pomanjkanje usposobljenih tolmačev SZJ in visoki stroški tehničnih prilagoditev (podnapisi, indukcijske zanke), ki otežujejo izvedbo večjih dogodkov, kot so gledališki in filmski festival ter premiera »Bonton skozi čas«. Geografska razpršenost aktivnosti po vsej Sloveniji zahteva logistično usklajevanje med 13 lokalnimi društvi in zunanji partnerji, medtem ko vključevanje mlajših generacij ostaja zahtevno zaradi konkurence slišočih kulturnih programov. Hkrati javne kulturne ustanove (gledališča, kinematografi, muzeji) še vedno redko zagotavljajo sistemsko dostopnost, zato ZDGNS ostaja edini nosilec prilagojene kulture gluhih.

Gledališka delavnica gluhih in naglušnih – Kranjska Gora

V Kranjski Gori je med 17. in 19. aprilom 2026 potekala gledališka delavnica, na kateri je sodelovalo **17 udeležencev** iz različnih krajev Slovenije: **DGN Ljubljana, MDGN Slovenske Konjice, Auris Kranj, DOZIS Dolenjske in Bele krajine** in **DGNP Maribor**.

Prvi dan je bil namenjen medsebojnemu spoznavanju in uvodu v delo. V soboto je **Lada Orešnik** predstavila osnovne pojme gledališča s pomočjo predstavitve (PowerPoint), nato pa je delavnico strokovno vodila **Jelena Bolšedonova**.

Udeleženci so aktivno sodelovali – tako tisti z že pridobljenimi izkušnjami kot tudi začetniki.

Delavnica je spodbujala ustvarjalnost, sodelovanje in izražanje skozi gledališko umetnost.

Ob zaključku so udeleženci pripravili **skupne gledališke točke**, ki jih bodo nadgrajevali za nastop ob **Mednarodnem dnevu gluhih – Expo Deaf Ljubljana (26. september 2026)**.

Delavnica se je uspešno zaključila – udeleženci so pridobili nova znanja ter prejeli **diplome in priznanja** za sodelovanje.

Program prispeva k razvoju kulture gluhih in naglušnih ter spodbuja vključevanje v umetniško ustvarjanje.

Ples dialoga: vključujoča plesna izkušnja ob svetovnem dnevu plesa

Ob svetovnem dnevu plesa, 29. aprila 2026, je v Moderni galeriji potekala plesna delavnica *Ples dialoga*, ki jo je vodila plesalka, koreografinja in pedagoginja Sara Janašković, ob podpori tolmačke slovenskega znakovnega jezika (SZJ). Pri svojem delu Sara poudarja, da ples presega

zvok ter temelji na občutku, vibraciji in izražanju skozi telo, kar omogoča dostopnost tudi gluhih in naglušnim.

Delavnice so se udeležili gluhi udeleženci, ki so skozi gibanje in vizualno zaznavanje spoznava-

li osnovne elemente plesa, ritem ter izražanje čustev.

Poudarek je bil na telesnem izrazu ter uporabi slovenskega znakovnega jezika (SZJ), velikih in jasnih gibih ter izražanju čustev skozi gib, kar jim je omogočilo doživljanje plesa na njim dostopen način.

Udeleženci so v procesu ustvarjanja pridobili nova znanja, razvijali občutek za ritem ter poglobljali izražanje čustev skozi gib. Pomemben vidik delavnice je bilo tudi sodelovanje med udeleženci, sproščeno vzdušje ter ustvarjanje varnega in vključujočega prostora.

Poseben poudarek dogodka je bil prvi javni nastop gluhih plesalcev v Moderni galeriji. Pet udeležencev je skozi ples predstavilo različna čustva, izražena z znakovnim jezikom in celostnim telesnim gibanjem.

Nastop so izvedli samostojno, kar je poudarilo njihovo izraznost in moč vizualne komunikacije. To je bila pomembna izkušnja, saj so prvič nastopili pred širšo javnostjo.

Po nastopu so bili udeleženci zelo zadovoljni in motivirani za nadaljnje ustvarjanje. Svoj plesni nastop bodo ponovno predstavili septembra na dogodku Expo Deaf v Ljubljani.

Takšni dogodki so pomemben korak k dostopnejši in bolj vključujoči kulturi.

Dostopno gledališče: »Za narodov blagor« v slovenskem znakovnem jeziku

Ob 150-letnici rojstva Ivana Cankarja je bila v Slovenskem narodnem gledališču Drama Ljubljana uprizorjena njegova znamenita drama *Za narodov blagor*.

Predstava je bila tolmačena v slovenski znakovni jezik (SZJ), s čimer je bila omogočena dostopnost predstave za gluhe gledalce. Dogodek je potekal v organizaciji Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije (ZDGNS).

Na generalni vaji je bila prisotna tudi Ivana Djilas, umetniška vodja SNG Drama Ljubljana. Predstavo je režiral Vito Taufer.

Posebno vrednost dogodku sta dodala gledališka tolmača v SZJ, Natalija Spark in Boštjan Jenko.

Hvaležni smo, da sta bila tolmača umeščena na odru (na levi strani), kjer sta lahko neposredno

in usklajeno prevajala predstavo v slovenski znakovni jezik.

Pomembna je bila tudi organizacija prostora: gluhi gledalci so sedeli na levi strani dvorane, kar jim je omogočilo dober pogled tako na tolmača kot na dogajanje na odru. S tem je bila zagotovljena kakovostna gledališka izkušnja.

Takšni dogodki so pomemben korak k dostopnejši in bolj vključujoči kulturi.

Izlet po Savinjski regiji

V soboto 11. 4. 2026 smo se člani Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice Vitanje in Zreče odpravili na izlet po Savinjski regiji. Jutro se je začelo hladno, a nas je pred koncem izleta na srečo obiskalo sonce in nas prijetno grelo med sprehodom po parku ter med druženjem ob kavi.

Najprej smo obiskali **Muzej usnjarstva na Slovenskem v Šoštanju**, ki na izjemen način ohranja bogato dediščino več kot dvestoletne tradicije usnjarstva in prikazuje življenje šoštanj-

skih usnjarjev. Pot smo nadaljevali proti **Mozirskemu gaju**, čudovitemu parku cvetja in muzeju na prostem. Tam smo si vzeli čas za samostojne sprehode, občudovanje prekrasnega cvetja in okolice, vse lepe trenutke pa smo seveda ujeli tudi v fotografski objektiv. Ni manjkalo niti časa za kavo in sproščen klepet.

Sledilo je okusno kosilo v **gostilni Pri Peku**. Po obroku nas je razveselilo posebno presenečenje. Članica Gordana Gramc je v imenu članov podarila svoje umetniško delo novi predsednici društva Ireni Marinko za dober začetek dela. Na poslikavi so bile upodobljene tri občine, in sicer Slovenske Konjice Vitanje in Zreče.

Dan je bil izjemno prijeten in poln lepih vtisov, ki bodo ostali v našem spominu.

Najmanjša picerija, največja zgodba: Bistro Pajca

Marko, ustanovitelj in srce Bistropa Pajca, prihaja iz okolice Podčetrčka, kjer danes ustvarja eno najbolj samosvojih kulinarčnih zgodb v Sloveniji. Njegov bistro velja za najmanjšo picerijo v državi, a prav v tej majhnosti se skriva njegova posebnost – intimnost, predanost in popolna osredotočenost na kakovost. Skupaj z ženo, občasno pa tudi s pomočjo prijateljev in družine, skrbi za prostor, kjer gostje ne pridejo le na pico, temveč na celostno doživetje.

Njegova pot v gostinstvu se je začela že pri štirinajstih letih. V tem času je preizkusil številne vloge – od kuharja in natarja do managerja gostišča in vodje porok. Čeprav nima klasične kulinarčne izobrazbe za picopeka, ga je prav ta neobremenjenost z akademskimi okvirji pripeljala do lastnega, izrazito avtorskega pristopa. Njegova pot ni bila šolska, temveč podjetniška, raziskovalna in predvsem strastna.

Resneje se je picam posvetil v drugi polovici leta 2023, ko je v lokalnem okolju prepoznal priložnost za drugačno ponudbo. Začetki so bili skromni – domača kuhinja, osnovna oprema in ogromno potrpežljivosti. Kot samouk je znanje črpal iz literature, analiziral nešteto posnetkov in predvsem eksperimentiral. Ključni poudarek je bil razvoj lastnega testa, ki danes predstavlja temelj njegove prepoznavnosti.

Pred odprtjem stalnega lokala je svojo zgodbo gradil s food truckom Pajca Pizza House, ki je med oktobrom 2023 in januarjem 2025 postavil temelje današnjemu uspehu. Bistro Pajca je vrata odprl 8. februarja 2025, od takrat pa Marko deluje kot ustanovitelj, vodja kuhinje, mentor – in po potrebi tudi natar, dostavlja vec ali vzdrževalec. Hierarhije praktično ni; obstaja le jasn cilj: ustvariti vrhunsko izkušnjo za gosta.

Njegova kulinarika temelji na napolitanski tradiciji, a je nikakor ne posnema slepo. Navdih črpa iz njenih osnovnih principov, vendar jih interpretira skozi lasten sistem fermentacije in obdelave testa. Ta ni ne klasičen poolish, ne biga, ne direktna metoda – gre za unikatno tehniko, ki jo je razvil sam. Pri delu nenehno eksperimentira z različnimi stopnjami hidratacije, daljšimi fermentacijami in nepričakovanimi kombinacijami okusov, pri čemer vedno išče ravnotežje med tradicijo in inovacijo.

Osnova ponudbe so napolitanske pice iz najmanj 48-ur fermentiranega testa. Na meniju se prepletajo klasične interpretacije, avtorske kombinacije in sezonske posebnosti, ki sledijo razpoložljivosti lokalnih sestavin. Prav lokalnost igra pomembno vlogo tudi pri njegovi zmagovalni pici, ki združuje tehnično dovršenost in jasno zgodbo.

Testo z 66-odstotno hidratacijo in 48-urno kontrolirano fermentacijo temelji na kombinaciji visoko beljakovinske italijanske moke tipa 00 ter mešanice mok in semen, kot so sezam, ovse, koruzna in prosena moka ter pšenični kalčki. Zaradi svoje strukture zahteva nekoliko daljšo peko, kar omogoča izrazitejšo aromo in popolno zapečenost. Nadev pa je poklon lokalnemu okolju: jelenja salama, domača skuta, vložen česen z dodatki, šampinjoni in druge sestavine prihajajo od bližnjih pridelovalcev. Rezultat je pica, ki ni le jed, temveč zgodba prostora, iz katerega prihaja.

Prav kombinacija tehnične dovršenosti, kakovosti sestavin, pravilne zapečenosti in jasno izražene identitete je odločila zmago na tekmovanju. Markov pristop izstopa predvsem zaradi kompleksnosti testa, ki zahteva več natančnosti in znanja, a hkrati omogoča višjo raven končnega izdelka.

Njegova filozofija dobre pice je preprosta, a nepopustljiva: pica mora biti lahka, prebavljiva, aromatična in teksturno zanimiva. Če po obroku gost nima občutka teže, ampak si želi še en kos, je cilj dosežen. Pri tem ne pristaja na kompromise – fermentacija zahteva čas, kakovostne sestavine pa doslednost. Če česa zmanjka, tega preprosto ni na voljo.

Za njegovo zgodbo pa stoji tudi osebna dimenzija, ki ji daje dodatno težo. Marko ima 98-odstotno naglušnost po Fowlerju, kar bi marsikoga odvrnilo od dela v gostinstvu. Sam tega nikoli ni sprejel kot omejitev, temveč kot motivacijo. Prav vztrajnost in notranja zahteva po nenehnem napredku sta ga pripeljali do ravni, na kateri je danes – kjer kljub uspehom ostaja kritičen do svojega dela in vedno išče prostor za izboljšave.

Morda je prav v tem skrivnost njegovega uspeha: v neprestanem iskanju boljšega, v zavračanju povprečnosti in v prepričanju, da se prava kakovost nikoli ne zgodi po naključju.

Rekreacija v Osnovni šoli Šmartno ob Paki

Kot že v preteklih letih je tudi tokrat potekala rekreacija v Osnovni šoli Šmartno ob Paki. Pod okriljem Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje smo se zbrali vsak petek ob 17. uri.

Z vadbo smo pričeli že lani v jesenskem času in z njo končali zadnji petek v marcu letos.

Vseskozi smo se sprti dogovarjali, kaj bomo igrali. Skoraj vedno smo začeli s košarko, ki je predvsem nas moške zelo razgibala in prepotila. V tem času so ostali igrali badminton ali mini odbojko. Pozneje smo igrali tudi nogomet ali odbojko.

Uživali so tudi mlajši in vesenje je bilo gledati, kako vsi napredujejo v vseh elementih igre.

Veliko je bilo smeha in dobre volje ter pozneje tudi druženja in pogovorov v garderobi. Neka-

teri so redno prihajali, tudi od daleč, pač odvisno od službe. Ob največji udeležbi je zelo prav prišlo, da smo imeli na voljo dve telovadnici. Manjšo in večjo, ki sta ena zraven druge.

Vesel sem, da ni bilo nobene poškodbe, čeprav smo veliko igrali tudi na rezultat in ni bilo popuščanja.

Drugače pa je bila udeležba zelo velika in veselje je bilo gledati tako starejše kot mlajše, kako vsi sodelujejo in se rekreirajo. Hvala vsem za redno udeležbo ter lepo in fer druženje. Vidimo se ponovno letos jeseni, o čemer boste ponovno obveščeni.

Čez leto ne pozabite migati. Na voljo je veliko vrst rekreacije: kot so hoja v hribe, sprehodi, kolesarjenje, plavanje ali pa zunanje dejavnosti na igriščih.

Strokovni pogovor z Anito Kastelic

Predsednikov nagovor članov in ge. Kastelic

V sredo, 11. 3. 2026, je v okviru samopomočne skupine za naglušne in samopomočne skupine polževih vsadkov bilo v našem društvu zelo zanimivo in koristno predavanje. Najprej sem vse prisotne pozdravil ter jim ob minulem dnevu žena in mučenikov zaželel vse dobro. Nato smo prisluhnili g. Aniti Kastelic, specialistki klinične logopedije na ORL in CFK UKC Ljubljana. Anita je z nami bila že večkrat. Ukvarja se z diagnostiko in začetno rehabilitacijo sluha pri otrocih, z okvarami gluhih in naglušnih odraslih oseb. Pogosto tudi z diagnostiko in obravnavo oseb s polževim vsadkom, z nastavitvami in sodeluje pri operacijah polževih vsadkov.

Zbralo se je zelo veliko oseb, tako starejših naglušnih, oseb s polževim vsadkom kot tudi staršev otrok z okvaro sluha.

Najprej nam je Anita na preprost način razložila postopke pri otrocih in povedala veliko novih in koristnih informacij za starše otrok. Kakšni so postopki in kako ugotavljajo razumevanje in poslušanje pri otrocih. Naslednje poglavje so bile novosti na trgu glede polževih vsadkov ter kako zgleda notranji del ter zunanje enote.

Glede na to, da je v Slovenskem prostoru že več kot 600 oseb s polževim vsadkom, je pomembno poznati novosti in dejstvo, da tehnologija zelo napreduje.

Dotaknila se je tudi slušnih aparatov in predvsem je strokovno in na preprost način odgovorila na vprašanja vseh prisotnih. Teh vprašanj je vedno veliko in kljub temu, da pomagamo in svetujemo, opozarjamo tudi v društvu, se potem v praksi dogaja vse kaj drugega. Zato je zelo pomembno pravo informiranje. Danes so člani tako iz prve roke strokovnjakinje izvedeli vse pomembne informacije. Tovrstna družjenja, predavanja in izmenjava informacij ter odgovorov na vprašanja so res zanimiva, poučna in koristna.

Mislim, da so veseli lahko tudi tisti, ki so se osebno lahko pogovorili z g. Anito o konkretnem primeru. Opazil sem res veliko zanimanje. Bilo je veliko vprašanj ter pravih odgovorov, kajti g. Anita ima bogate izkušnje z delom z osebami z okvaro sluha. Tudi v MDGN Velenje s takimi dogodki pridobivamo nova znanja, ki jih potem posredujemo tistim, ki se dogodka niso mogli udeležiti. Upam, da smo tako na najboljši način obeležili dan polževega vsadka, ki je bil petindvajsetega februarja ter svetovni dan sluha, ki je bil pred kratkim.

Zanimanje za predavanje je bilo veliko

Velenje – mesto zdravja

Ob Svetovnem dnevu zdravja, ki ga vsako leto obeležujemo 7. aprila, je Mestna občina Velenje tudi letos pripravila tradicionalni dogodek *Velenje – mesto zdravja*. Prireditev je potekala v torek, 7. aprila 2026, na Titovem trgu.

Na stojnicah so se predstavila številna društva in ustanove s področja zdravja ter sociale. Med njimi smo bili tudi predstavniki Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje. Obiskovalcem smo predstavili naše poslanstvo, dejavnosti in podporo, ki jo nudimo osebam z izgubo sluha. Zanimanim smo prikazali slušne aparate in različne tehnične pripomočke, jih seznanili s

postopki za pridobitev slušnega aparata ter informirali o pravicah in možnostih pomoči. Veseli nas, da je bilo zanimanja za naše delo veliko.

Zbrane je nagovorila tudi podžupanja Mestne občine Velenje, Aleksandra Vasiljević.

Dogodek je bil dobro obiskan, še posebej razveseljivo pa je bilo videti veliko otrok, ki so z veseljem sodelovali pri raznolikih aktivnostih. Sončno dopoldne smo zaključili z lepimi vtisi, saj smo uspešno prispevali k večji ozaveščenosti o problematiki okvare sluha in informiranju lokalne skupnosti.

Velikonočno ustvarjanje

V sredo, 25. marca 2026, je v prostorih Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje potekala prijetna in ustvarjalno obarvana velikonočna delavnica. Dogodek je združil člane društva, ki so ob sproščenem druženju in prijetnem klepetu razvijali svojo ustvarjalnost ter se pripravljali na prihajajoče praznike.

Udeleženci so z veliko mero domišljije in spretnosti izdelovali okrasne košarice za pirhe, ki bodo krasile njihove domove ob veliki noči. Posebno pozornost so namenili tudi izdelavi rožic iz krep papirja. Med ustvarjanjem so nastajale raznolike in unikatne dekoracije, vsaka s svojim posebnim pečatom.

Ob tem pa ni manjkalo niti tradicionalnega pridiha – nekateri so se lotili izdelave butar, ki so pomemben simbol velikonočnega časa.

Posebno razveseljivo je bilo tudi sodelovanje moških članov društva, ki so z veseljem poprijeli za delo in prispevali svoj delež k raznolikosti izdelkov. Njihova prisotnost je še dodatno obogatila vzdušje ter pokazala, da je ustvarjanje lahko prijetno in povezovalno za vse generacije in oba spola.

Delavnica je potekala v prijetnem, sproščenem vzdušju, polnem smeha, sodelovanja in medsebojne pomoči. Takšni dogodki niso le priložnost za ustvarjanje lepih izdelkov, temveč tudi za krepitev skupnosti, izmenjavo idej in prijetno preživljanje prostega časa.

SLOVENIA
DEAF EXPO 2026

Sobota / Saturday, 26. september 2026
Pogačarjev trg, Ljubljana

I FEEL DEAF SLOVENIA

Praznovanje znakovnega jezika in kulture gluhih
Celebrating Sign Language and Deaf Culture

Častni pokrovitelj dogodka: Župan Mestne občine Ljubljana Zoran Janković /
Honorary patron of the event: Mayor of the Municipality of Ljubljana Zoran Janković

Mestna občina
Ljubljana

JAVNO PODOJETJE
LJUBLJANSKA
PARKIRIŠČA
IN TRDNICE

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH
IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

METULJEV LET

plesno-gledališka predstava

Avtor: Sten Vilar

Ob 95. obletnici obiska

HELEN KELLER v LJUBLJANI

in

5. OBLETNICI VPISA ZNAKOVNEGA JEZIKA IN JEZIKA GLUHOSLEPIH V USTAVO RS

Pri produkciji projekta poleg avtorja sodelujejo:

- **Igor Potočnik** – aranžma pesmi Metulj in avtor instrumentalne glasbe
- **Zara Smrtnik** – v vlogi Maje
- **Nel Delosto** – v vlogi Gaja
- **Gledališko-plesna skupina Tihe stopinje**
(vloga Gaja in plesne interpretacije „Metuljev let“)
- **Režija: Lada Orešnik** – vodja skupine Tihe stopinje

 SiTi Teater BTC, Ljubljana
19. junij 2026 • ob 18.00

